

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Overturismus v České republice

Autorka: Natálie Zelingerová, Cizí jazyky pro cestovní ruch – anglický jazyk, německý jazyk

Vedoucí práce: Ing. Eva Šimková, Ph.D.

Natálie Zelingerová si za cíl své práce stanovila charakteristiku overturismu, popis turistických destinací v České republice, které jsou tímto fenoménem postiženy, a formulaci návrhů možných řešení. Téma bakalářské práce je velmi aktuální, i když se v souvislosti s overturismem zatím častěji uvádějí mnohé zahraniční destinace, méně již destinace na území Česka. I proto autorka čerpala intenzivně z anglojazyčných zdrojů.

Bakalářská práce je přehledně členěna, rozdělena je do šesti kapitol, věnovaných pojmům z oblasti cestovního ruchu, dále vlastnímu fenoménu overturismu, možnostem, jak mu předcházet, dále pak konkrétním místům v Česku, overturismem zasaženým, a námětům na možná řešení. Za zbytečnou považuji kapitolu čtvrtou, nazvanou Metodika práce. Chápu autorčiny důvody pro její zařazení, ale na práci tohoto typu skutečně není nutné se snažit naroubovat metody kvalitativního výzkumu. Tato snaha vedla místy k až absurdním formulacím (str. 26 – „zkoumání fenoménu v jeho přirozeném prostředí“). Práce má charakter kompilační, autorka pracovala s odbornými časopiseckými texty, knižními publikacemi věnovanými tematice cestovního ruchu, využívala dostupné statistické údaje ministerstva pro místní rozvoj, Českého statistického úřadu. Některá data se pokusila i zapracovat do tabulek. Prokázala schopnost samostatně a systematicky se získanými poznatky a daty pracovat, což je pro práci tohoto typu naprosto dostačující.

Pasáže práce věnované obecně cestovnímu ruchu a fenoménu overturismu trpí jistou repetitivností, vršením definicí a charakteristik pojmů a jejich konfrontací z různých zdrojů. Rozdíly jsou přitom často spíše stylistické než věcně podstatné. Naopak v práci postrádám příklady overturismem postižených světových destinací, příklady protestů místního obyvatelstva, hledání možných řešení. Autorka uvádí pouze poměrně okrajový případ islandské lokality, jež byla dočasně zaplavena fanoušky Justina Biebera, a příklad Maya Bay, kterou proslavil a téměř zničil film Pláž z roku 1999. Na str. 27, v kapitole věnované České republice, umístila fotku z protestů proti nadměrnému množství turistů v Barceloně, o Barceloně, ani dalších podobně postižených evropských turistických destinacích (Benátky, Londýn) se však nikde dále nezmiňuje.

Na str. 15 píše o sdílené ekonomice AirBnB jako o „jedné z možností ekologické a ekonomické udržitelnosti, která nabízí cenově dostupnější ubytování s plným soukromím“. Dále uvádí výhody i nevýhody tohoto typu ubytování a jako zdroj cituje ministerstvo pro místní rozvoj. Obávám se, že uvedené nevýhody zdaleka nevystihují současné problémy způsobené rozšířením AirBnB, jež se dlouhodobě snaží různé světové metropole řešit, pouze s částečným úspěchem.

Z českých destinací autorka zvolila nepřekvapivě Prahu, Český Krumlov, státní zámek Hluboká nad Vltavou a dále Adršpašsko-teplické skály, Sněžku a České Švýcarsko. U všech destinací uvádí počty návštěvníků, v případě Českého Krumlova ale postrádám uvedení počtu místních obyvatel, což je údaj v poměru k počtu návštěvníků nutný a vypovídající. Zvláště pak v případě Českého Krumlova, který se už proměnil z města spíše v simulakrum a proslavil se i projektem UNES-CO Kateřiny Šedé z roku 2018, kdy v rámci intervence do overturismem zasaženého městského centra po dobu tří měsíců několik rodných předstíralo „běžný život domácích obyvatel“. I tento projekt se stal součástí široké debaty o overturismu.

Návrhy možných řešení v závěrečné kapitole práce jsou důkazem, že tento cíl práce byl příliš ambiciózní. Studentka není vybavena dostatečnými znalostmi k tomu, aby mohla navrhnout vlastní řešení. Zajímavé by bylo spíše shrnutí zahraničních zkušeností, přehled již existujících přístupů k overtourismu, což zčásti autorka v této kapitole provedla. Tam, kde se snaží formulovat vlastní návrhy, projevuje se zcela pochopitelně její nezkušenost.

Text práce je bohužel plný chyb, stylistických, místy až na hranici srozumitelnosti, které mají svůj původ v neobratném překladu anglojazyčných textů, ale také gramatických (častá vyšínutí z větné vazby, nesprávné tvary vztažných zájmen, chyby v interpunkci a podobně). Není také patrné, kam odkazují čísla, na první pohled působící jako odkazy k poznámkám pod čarou (např. na str. 11 čísla ^{5,3}), které ovšem nikde v textu nejsou. Autorka pracuje s mnoha statistickými údaji, někdy je však uvádí značně nepřehledně. Mám na mysli např. první odstavec pod tabulkou na str. 6, kde se píše, že „za rok 2017 strávilo 90 160 000 Čechů svou dovolenou na území České republiky“, a dále, že v roce 2019 navštívilo Českou republiku „celkem 21 998 lidí, zatímco v roce 2021 pouze 11 384 000 rezidentů a nerezidentů“.

Bez chyb nejsou ani odkazy na využitá zdroje. Na str. 10 autorka pracuje s pojmem *tourist-phobia* a odkazuje do článku M. Delgada, kde se měl tento termín objevit poprvé. Na příslušném odkaze ovšem není k dispozici španělský článek *Turistofobia*, ale text C. Milana *Overtourism and Tourismphobia: Global trends and local contexts*, který sice pojem *turistofobia* zmiňuje jakožto španělský termín, ale ve zdrojích Delgadův text vůbec neuvádí.

Nezvykle vysoké procento podobnosti s jinými dokumenty vykazuje výsledek antiplagiátorské kontroly, a to 24%. Posouzení tohoto aspektu práce ponechávám plně na vedoucí práce.

I přes výše uvedené výhrady doporučuji bakalářskou práci Natálie Zelingerové k obhajobě. Očekávám, že se autorka v diskusi k připomínkám vyjádří a úspěšně vysvětlí alespoň některé nejasnosti.

Navrhované hodnocení:

V Hradci Králové, 5. 6. 2023

Mgr. Jana Kostincová, Ph.D.